

Heinola 66

Heinolan seminaarista 1966 valmistuneet opettajat

Vuonna 1966 Heinolasta valmistuneet opettajat viettivät 50-vuotisjuhlakokousta Heinolassa ja tilaisuudessa heistä julkaistiin juhlateos.

Juhlan ajankohta oli tunnin tarkkuudella puoli vuosisataa tuosta hetkestä, jolloin suvivirsi kajahti seminaarin juhlasalissa kuudenkymmenen valmistuneen kansakoulunopettajan neljän opiskeluvuoden päätteeksi. Suvivirsi laulettiin nytkin, mutta autoituneen päärakennuksen salissa ilman säestystä, sillä minäänlaista soitinta ei ollut käytettävissä.

Hotelli Kumpelissa 28.5. vietetyn juhlan oli järjestänyt **Juhani Eerola**, joka on viime vuodet ollut kurssin -66 vuosittaisena kokoonkutsujana ja tilaisuudessa julkaistun juhlateoksen toimittajana. Tervehdyspuheessaan hän muisti myös kuluneen vuoden aikana menehtyneitä opettajia ja kurssitovereita sekä kiitti kirjan tekovaiheiden aikana saamastaan tuesta.

Juhlapuheen pitäjäksi oli edellisen vuoden kokoontumisessa nimetty **Harri Aartelo**, joka on toiminut vuosikymmenien ajan opettajien järjestötehtävissä. Hän korosti Heinolan seminaarissa vietettyjen vuosien merkitystä ja vaikutusta nuoren ihmisen kehitykseen. Seminaariaikana muodostui pysyviä ystävyys-suhteita, joista tämäkin tilaisuus oli hyvänä osoituksena.

Juhlan teemaksi näyttikin muodostuneen niin sanottu Heinolan henki, joka jätti pysyviä jälkiä seminaarin käyneisiin. Järjestöneuvos Harri Aartelo päättikin puheensa toivotukseen: ”Eläköön Heinolan henki!”

Juhlissa esiintyi **Tapio Mäkisen** johtama kurulainen lauluyhtye *Totiset Pojat* hawnuri- ja bassosäestäjineen. Totisuus tosin oli kaukana heidän esityksistään, sillä kepeät ikivihreät kappaleet oli valittu huumori silmäkulmassa 1960-luvun hengessä. Mäkinen lauloi jo seminaariaikanaan voitokkaassa kvartetissa, jonka muut jäsenet olivat saman vuosikurssin poikia, **Lahja Halla-aho**, **Keijo Joutsenvirta** ja **Olli Raulamo**.

Kutsuvieraiksi Eerola oli pyytänyt kaksi opiskeluaikanaan seminaarilla vaikuttanutta ja edelleen Heinolassa asuvaa henkilöä, **Kalevi Peltolan** ja **Liisa Kujanpään**. Opetusneuvos Peltola on 1960-luvun opettajakunnasta ainoa, joka sai jäädä taloon, kun seminaari lakkautettiin vuonna 1972. Hän jäi ikään kuin vaalimaan Heinolan henkeä kurssikeskuksen toiminnan ajaksi ja on sen jälkeen saanut olla paikkakunnalla kokoontuvien seminaarikurssien vieraana

sekä nykyisen Heinolan ja seminaarialueen esittelijänä. Kalevi Peltolan puheenvuorossa korostui myös tuo monella tapaa positiivisesti vaikuttanut Heinolan henki.

Entinen ruokalan emäntä **Liisa Kujanpää** muisteli 1960-luvun aikoja, jolloin seminaari eli parhaita vuosiaan. Hänen aikanaan hyvän ruuan maine levisi maan laajuiseksi, varsinkin vielä myöhemmin kurssikeskuksen toimiessa, opettajien tullessa koulutukseen kaikkialta Suomesta.

Heinola 66 -kirjan julkistamisesta muodostui juhlan loppuosan pääaihe. Kaikki läsnäolijat odottivat malttamattomina päästä tutkimaan teosta, jonka sisältöön olivat itsekin vaikuttaneet antamalla omia tietojaan ja tekstejään. Juhani Eerola selosti lyhyesti kirjan sisältöä ja tekemisen vaiheita. Lopuksi hän jakoi ensimmäiset kappaleet Kalevi Peltolalle ja Liisa Kujanpäälle kiitoksena saamastaan avusta. Sen jälkeen kaikki läsnäolijat tulivat jonottamaan kirjaa ja saadakseen siihen tekijän omistuskirjoituksen.

Päivä päätettiin yhteiseen juhlaillalliseen.

**Juhani Eerola teksti,
Esko Petäjä, kuvat**

Heinola 66

Joukko Heinolan seminaarista 1966 valmistuneita kansakoulunopettajia saivat eläkepäivillään ajatuksen vuosikurssin nelivuotisen opiskelun ja sen jälkeisten tehtävien kertomisesta kuvin ja tekstein. Toimeen heistä tarttui opettaja **Juhani Eerola** Orivedeltä, aiemmin tuttu laajoista kotiseutukirjoistaan.

Viime toukokuussa saman ryhmän koontuessa Heinolaan muistelemaan 50 vuotta sitten päätetystään ehtinyttä koulutustaan, heitä odotti Juhani Eerolan toimittama ja laatima 355-sivuinen, ulkoasultaan jyhkeä, runsaasti kuvitettu teos ”**Heinola 66**”. Se ei ole mikään luokkakokouslehdykäinen, vaan laatijansa taitavasti ja työtä kaihtamatta, huolellisesti rakentama kokonaisuus. Teos on sekä Heinolan kulttuurihistoriaa että esitelyjen henkilöiden elämänuraa. Näkökulma tarkastelee laajasti alan koulutusta ja siihen osallistuneita.

Teos alkaa opetusneuvos Kalevi Peltolan katsauksella Heinolan seminaarin vaiheisiin 1800-luvun lopun hankkeesta lakkauttamiseen 1972, sitä seuranneeseen kurssikeskukseen ja jopa nykyvaiheeseen. Tietokirjailija, lehtori **Eero Sovelius-Sovion** postuumi erittely paljon puhutusta Heinolan seminaarin hengestä perustuu koko seminaariväen yhteistavoitteisiin ja -toimintaan, itsetuntemukseen, rehellisyyteen ja rakennusten esteettiseen ympäristöön. Hän kertoo myös seminaarin eri johtajien aikakausien ominaispiirteistä.

Seminaarin vuosien 1962–1966 opettajisto ja muu henkilöstö esitellään yksityiskohtaisesti ammattipedagogeina ja henkilöinä väritetään anekdootein. – Seminaarin lakkauttamisen jälkeen opettajisto jatkoi opetustyötään muualla, valtaosa opettajankouluttajina eri yliopistoissa.

Tekijä itse on kirjoittanut opintoihin pyrkimisestä, opiskelijan arjesta ja juhlistusta, osallistumisista opettajainvalmistuslaitosten yhteisiin tapahtumiin ja niiden järjestämiseen, samoin koti- ja ulkomaanretkistä. Erikseen on mainittava postuumina julkaistut **Teemu Hämäläisen** hienovirtainen puheenvuoro luokkakokouksessa 2012 sekä lehtori **Eivi Lihtosen** tiiviit runot Heinolan seminaarille 1972.

Seminaarin varsinaisen tehtävän eli

opettajan ammattiin kouluttamisen lisäksi se etenkin kouluneuvos **Antero Valtasaaren** rehtorikautena suuntautui avoimesti yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja piti yllä aktiiviyhteyttä esimerkiksi Jyränkölään, eri yhdistyksiin ja reumasairaalaan. Opettajat, muu henkilöstö ja opiskelijat toimivat monesti järjestöjen johto- ja ohjaajatehtävissä.

Kun seminaarissa ei ollut asuntolaa, opiskelijat asuivat heinolalaiskotien vuokralaisina. Näin heistä kehittyi miltei kantahainolalaisia. Seminaarin kansakoulun sadat oppilaat ja opetusta harjoittelevat oppivat tuntemaan toisiaan.

Oppilaskunnan järjestämä vapaa-ajan toiminta oli suosittua ja monipuolista. Kerhoja oli parikymmentä, keskeisinä aloina musiikki ja liikunta, taito- ja taidealat yleisemminkin sekä näyttämöharastus. Kirjan uskomaton noin 470 henkilö- ja toimintakuvan laajuinen kuvasto on mustavalko-osaltaan paljolti kamerakerhon tuotantoa. Oppilaskunnan Oraslehteä tekijä käyttää tärkeänä lähteenään.

Noin puolet kirjan sisällöstä on matrikkeliä. Se sisältää henkilöhistoriatietojen lisäksi opettajien osallistumisesta kotiseutunsa ja -maakuntiansa ja valtakunnallisiin toimintoihin. Heidän toimensa ja harrasteensa antavat kuvan suosittuun seminaarin tiukan oppilasvalinnan läpäisemiseen ja siellä kasvaneen valionuorison työkauden monimuotoisuudesta.

Mitä heistä tuli? Opettajia tietenkin. He toimivat eri puolilla Suomea: ensin kansa-, sitten peruskouluihin ja aikuisoppilaitoksiinkin. Kaikki täydensivät opintojaan. Jotkut hankkivat uuden tutkinnon. Joku siirtyi kaupalliselle alalle, jokunen menestyi lehtialalla, muutama suuntasi ulkomaille, monet rakensivat taloja. Useat toimivat kotikuntansa, seurakuntansa tai järjestöjen tehtävissä. Heitä nähtiin erityisesti taito- ja taidealojen ohjaajina.

Vuosikurssin tiheä kokoontuminen kertoo osallistujien arvostavan yhteisöllisyyttä ja seminaarista saamaansa kulttuurimyönteisyyttä. – Juhani Eerolaa kumppaneineen voi onnitella yksityiskohtaisuutta, sinnikkyyttä ja teoksen rakenteen oivaltamista ilmentävästä työstä. Heinolaa voi onnitella paikalliskulttuurin tietolisästä.

Pekka Rautamaa
Heinolan seminaarin lehtori
1958–1972

Juhani Eerola uunituoreen kirjan kanssa.

Kirjassa on Heinolan henki

Kirjalla ”**Heinola 66**” on tärkeä merkitys seminaarikasvatuksen kannalta ja se valaisee seminaarityön yhteisöllistä voimaa opettajaksi valmistuttaessa. Se antaa myös meille, tämän päivän heinolalaisille, tervehdyksen vuosikymmenien takaa ja muistutuksen siitä, millaisen laitoksen Heinola on menettänyt opettajanvalmistuksen lakattua.

Kirja on varsinaisesti ensimmäinen teos, joka tarkastelee opettajaksi valmistumista seminaarilaisen näkökulmasta. Se kertoo siitä, miten monipuolisesti ja yhteiskuntakelpoisiksi oppilaat kasvatettiin. Seminaarissa saatu opettajankoulutus on avannut ovia moniin toimintamahdollisuuksiin työn ulkopuolella merkittävässä tehtävissä. Juhani Eerolan kirja antaa hyvän yleiskuvan 60-luvun seminaarimiljöön työstä ja tekijöistä.

Heinolan seminaari eli parhaita vuosiaan silloin, kun nämä opettajat opiskelivat 1962–1966. Nyt he saivat riemuopettajan arvon. Silloin syntyneet ystävyys-suhteet ovat kantaneet tähän saakka. Ystävyys-suhteita on hoidettu yhteisillä kokoontumisilla. Tämä luokka koontuu Heinolassa nykyään joka vuosi.

Ihmetellä täytyy, miten 50 vuoden kulluttua syntyy vielä tällainen teos seminaariopiskelusta Heinolan hengessä.

Kalevi Peltola,
opetusneuvos